inko

informatiegevende en
kontaktleggende periodiek
van de fraters van utrecht

41e jaargang

nummer 5

december 2018

VAN DE REDACTIETAFEL

Het laatste nummer van de lopende jaargang heeft u nu in handen. De redactie is verheugd, dat het weer gelukt is om deze eindstreep te hebben gehaald. Dat betekent niet dat we ophouden, maar even pauze hebben en vol goede moed aan een nieuwe jaargang zullen gaan beginnen.
In menig opzicht is het weer een gevarieerd nummer, al zijn er traditionele artikelen. Traditioneel, omdat bepaalde zaken zoals kerstwensen van bestuurders en redactie, kerstoverweging van een pastor, overzicht van het aantal broeders /fraters in het laatste nummer als regel voorkomen.
Deze keer heeft Terebint in Groningen wat extra aandacht als afsluiter van het gedenken van het 145 jaar bestaan van onze Congregatie. Groningen is in feite de laatste activiteit van het Nederlandse deel van de Congregatie.
Het stoppen met het meditatieboekje Revo, bestemd voor de fraters om dagelijks te kunnen gebruiken, is door een aantal betreurd, maar Paul Steverink was zo creatief om te wijzen op twee recente uitgaven van meditatieboeken. Bij de presentatie ervan zijn enkelen van ons erbij geweest en daarover kunt u lezen.
De doorgegeven pen is in handen gekomen van een rasverteller, die bij gebrek aan een pen via zijn computer ons zijn levensverhaal vertelt.
Genoeg dus om de gevarieerdheid van ons tijdschrift wederom waar te maken!

De redactie dankt u alleen voor het lezen en wenst u fijne en gezellige feestdagen toe.
Tot de volgende jaargang!

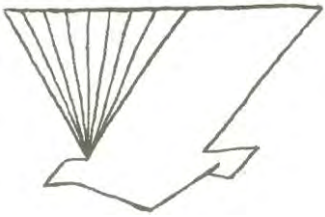

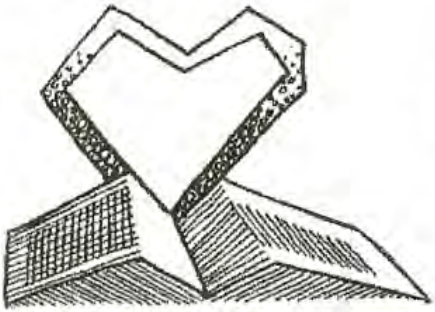

Overweging bij de Constituties

Uitdaging:
met mensen, met wie dan ook Onderweg

Soms overkomt het je, wanneer je zoals ik – en velen van onze leeftijdgenoten – je bevindt op de Ventweg van het leven, dat je ineens weer geconfronteerd wordt met je eigen voorgeschiedenis, met je heen en weer bewegen op de Hoofdweg van je leven. Deze leeftijdsfase betekent ook een heel eigen spiritualiteit, een eigen beleving van jezelf, en van de samenleving om je heen. Het kost je soms en soms – contre-coeur – je plaats en mogelijkheden van bewegen eigen te maken op die wonderlijke ventweg.
Vanzelfsprekend wanneer je vele jaren in volle dienst hebt mogen staan van de Levende die je als Metgezel op je levensweg hebt mogen ervaren, dat je gedachten ook wel eens – soms vaak – stilstaan bij die mensen die je levensweg gekruist hebben, samen met jou de kerkgemeenschap van de fraters van Utrecht gevormd en gediend hebben. Samen hebben wij met hen, en met vele anderen een groot deel van ons leven mogen optrekken op de hoofdweg. In een tijd die uitdagend was en veel verrassingen kenden. Het kost te veel tijd en zou te ver voeren al onze ups en downs te

benoemen, al hetgeen ons vreugde verschafte en al hetgeen ons soms pijn deed. Eigenlijk heb ik daar ook geen behoefte aan in de trant van "Opa, vertel nog eens van vroeger"! Toch is het telkens weer opletten daar niet in te verdwalen en teveel tijd te besteden en te verdoen met verhalen van toen, "toen alles veel beter was". Het zijn jaren geweest die verschilden van de tijd van nu. Het is niet zo apart dat velen, zie de schrijvende pers en de televisie van onze jaren teruggrijpen naar toen, en naar een verleden dat soms totaal vergeten is of verborgen ligt onder het stof van de tijd. Op de ventweg geldt meer: "Blijf niet staren op wat vroeger was. Sta niet stil in het verleden. Ik, zegt Hij, ga iets nieuws beginnen. Het is al begonnen, merk je het niet? Het is gezonder te kijken naar de toekomst en de vele mogelijkheden en uitdagingen die er ook nu nog liggen. Van harte hoop ik dat ook wij in deze levensperiode mogen ervaren en beleven welk een voorrecht het is op deze ventweg van je leven ten volle VRIJGEZEL te mogen zijn! Vrijgemaakt om gezel te zijn van jezelf, een opdracht die meer dan boeiend is en voor te velen in het verleden te vaak onderbelicht is gebleven. Vrijgemaakt om gezel te zijn van de medemens die je nog mag ontmoeten, waarbij de medebroeder zeker niet vergeten mag worden (Emmaüsganger). Uiteindelijk vrijgemaakt om gezel te mogen zijn van de Levende. Dat kost soms veel uithoudingsvermogen en zien in het donker. Wachtend op het Licht. Gezel zijn betekent voor mij een dubbele uitdaging: compagnero, vriend, mede weggenoot, maar óók in die heel oude betekenis van het woord: leerling zijn. Weet wel, je komt in dit wonderlijke vrijgemaakt willen en durven zijn soms tijd tekort. Vrij gemaakt te leven eist nu eenmaal zorg en discipline. Vroeger zouden wij zeggen ascese. Het samen zijn op deze ventweg heeft mij wel geleerd dat wij als kerkgemeenschap, maar ook als samenleving in een rijpingsproces zitten. Wij hebben het voorrecht deze wonderlijke tijd, die voor sommigen pijnlijk en beangstigend is, te beleven waarin de kerkelijke

boom veel van zijn groene bladeren heeft afgeschud en er vele kale takken zijn. Daar staat tegenover dat er zich een aarzelende frisse lente aandient, ja zelfs op komst is. De contouren van een nieuwe kerk en een zich ontworstelende samenleving beginnen reeds te ontluiken en zich af te tekenen, zij het onscherp en soms met teveel vrieskou. Helaas is dit nog alleen maar merkbaar voor degenen die de tijd en de rust nemen scherp te kijken en het geduld hebben dit te ervaren. Wij groeien naar een gemeenschap die poogt zich te mogen presenteren als een levende en gezonde gemeenschap van gewone gelovigen, die zich geen zorgen maken om het eeuwig leven, maar gewoon vrij en onbevangen durven te leven voor het aanschijn van de Levende in liefde, trouw in warme nabijheid aan elkaar. Die moed hebben te willen opkomen voor recht en gerechtigheid in een soms hopeloos verdeelde samenleving. Ja, zelfs de moed hebben Paulus na te zeggen: “Houd je aandacht gevestigd op alles wat positief is, en moge de vrede van de Eeuwige die alle begrip te boven gaat je hart en je gedachten behoeden”. In één woord: wees van harte gelukkig en onbekommerd op de Ventweg!

Voorhout 15-09-2018
Drs. Alfons Kroese o.c.d.

INSPIRATIEMIDDAG 17 november

De zusters Mien en Andrea, frater Hans en ondergetekende gaven gehoor aan de uitnodiging om deze middag bij te wonen.
De middag stond geheel in het teken van de boekpresentatie van het boek van Huub Schumacher en Bas Rentmeester.
Het boek met de naam "Elke dag één rozijn" bevat korte overwegingen/meditaties voor elke dag van het jaar.
Het werd inderdaad een inspirerende middag met een inleiding van Hans Bouma over de vele wijze van geloven en Peter Nissen met het thema zingeving.
Beide schrijvers lazen voor uit hun eigen werk.
Dit alles werd afgewisseld met muziek. Gerard Dierick en Mariëlle Polman speelden prachtige melodieën op hobo en dwarsfluit.
De bijeenkomst is gehouden in de kapel van de Norbertijnen in Berne Heeswijk. De abt van het klooster sloot de bijeenkomst met een hartelijk woord.

Tot slot werden wij uitgenodigd het lied te zingen wat u hieronder ziet afgedrukt.

Een mooie middag, maar de eerlijkheid gebied te zeggen dat de boekuitreiking enigszins chaotisch verliep. Meerdere rijen met vele mensen in de boekwinkel waarbij onduidelijk was waar men zich moest aansluiten. Met veel geduld wist zuster Mien uiteindelijk voor ons vieren een boek te bemachtigen, een boek wat ik u allen kan aanbevelen.

ROZIJNENLIED

Melodie: Alle Menschen werden Brüder…

Wie snakt niet in onze dagen
naar spiritualiteit,
naar oprechte zielsmassage,
naar wat diepgang zogezeid,
Als advies aan jou bijzonder:
'Laat het je geraden zijn,
proef het teed're scheppingswonder:
elke dag toch één rozijn.

Nee het is niet om het even
of je wel of niet gelooft…
't schenkt de mens vanaf zijn tenen
warmte tot en met zijn hoofd.
God valt goed te vergelijken
met dat vruchtje klein maar fijn,
laat je handen ernaar reiken:
elke dag toch één rozijn.

Kleding moet je steeds vernieuwen;
groei zit eenmaal in je aard.
In de winkel koop je nieuwe,
ben weer voor een tijd gesnaard.
Voor 't vernieuwen van geloven
heb je hier het medicijn:
elke dag dit boek weer open
elke dag toch één rozijn.

Krijgt de kerk verdiende klappen
geeft men haar de volle laag,
zie je duizenden verslappen
en ligt God zwaar op de maag…
Laat je hoop dan niet bederven,
zink niet weg in de woestijn,
eet parmantig en met verve:
elke dag toch één rozijn.

Houdt de paus vast van lasagna,
is Eijk dol op droge worst,
was jij vroeger gek op ranja…
ieder zo zijn eigen kost.
Maar tot in de verste landen
lust men graag van groot tot klein
-balsem voor de ingewanden-:
elke dag toch één rozijn.

Wat een weldaad, lieve mensen,
voor ons digitale brein.
Echt, dat kan niets beters wensen
dan een daag'lijkse rozijn.
We zijn meer dan redeneren,
meer dan koud of stoïcijn.
Ga het voluit propageren:
elke dag toch één rozijn!

Bij gelegenheid van de presentatie van het boek
'ELKE DAG ÉÉN ROZIJN'
Huub Schumacher en Bas Rentmeester.
17 november 2018 in Abdij van Berne

Wim Versteeg.

REVO: Religieuze Vorming

Carolien Bekker

Eerder dit jaar ontvingen de mediterende *revo*-lezers in Nederland bericht van de *revo*-werkgroep leden Ben Doodkorte, Berno Spekschate en Wim Versteeg, dat de laatste editie uitkomt in november 2018.
Monnikenwerk is het dat zij geleverd hebben. Studenten hier zeggen als iemand iets heel goeds heeft gedaan: *"Je bent een held"*
Dan zijn de werkgroep leden zeker Heilige Helden!

REVO verspreiding.
Jarenlang zijn de *revo*-juweeltjes rondgestuurd, niet alleen naar fraters, maar ook hier in Groningen naar twee meditatieleidsters van het Centrum voor Zingeving en Spirituele Groei de Poort. De teksten worden tot nu toe iedere dag gebruikt door twee leidsters. Eén van hen, Carolien Bekker, zat afgelopen vrijdag 12 oktober in de tuindeur-opening. Ik haalde daar mijn fiets op. Carolien vertelde me: *"Ik lees Revo iedere dag en vind het jammer dat het stopt."*

Meditaties in de kapel.
Carolien en haar collega leiden afzonderlijk: lig-, zit- en kniel-meditaties, afgewisseld door beeld, stilte en muzikale bezinning. In de gang vóór de kapel ligt het dan bezaaid met paren schoenen, in aantallen waar ik echt enthousiast van word. En in de gangen en op de trappen vind je briefjes met: *"Stilte s.v. p. meditatie!."*

Wat de Terebint Gemeenschap begon, is blijven groeien. Elke keer als bij kou de Centrale Verwarming lang van te voren opengedraaid dient te worden, ontvang ik een e-mailtje van Carolien met het verzoek om voor warmte te zorgen in de kapel. Dat doe ik dan onmiddellijk om te voorkomen dat ik het vergeet. Ik draai de radiatoren knoppen op maximum 5 en als het erg koud is, doe ik ook nog de extra elektrische bij-verwarmer aan.

Schilderijen

Verrassend is de geschilderde *revo*-meditatie van 26 december 2015 getiteld: *Mozaïek kathedraal van Chiusi (Toscane)* waarop geboorte en sterven van Jezus met elkaar in verband worden gebracht in één schilderij.

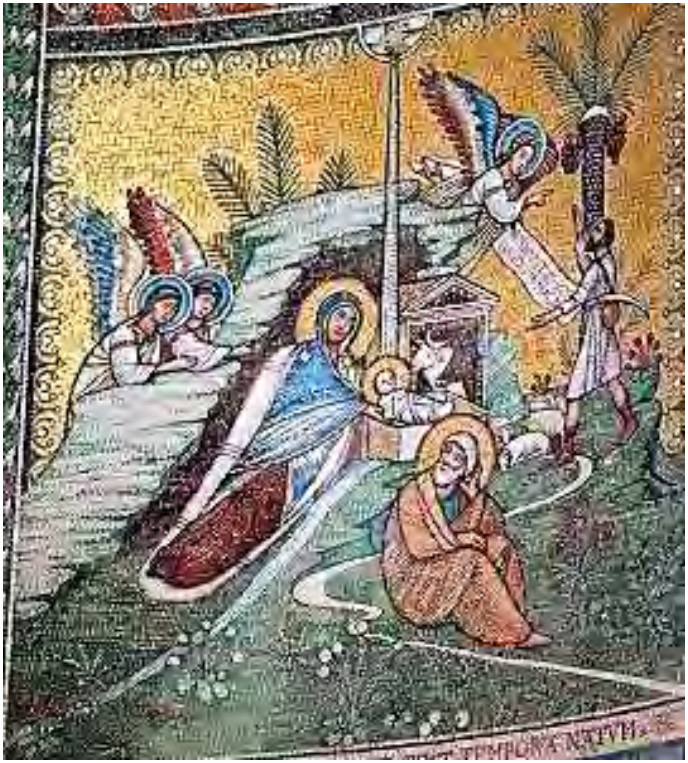

Mazaïek kathedraal van Chiusi (Toscane)

Een tweede geschilderde meditatie is die van vrijdag 12 mei 2017 met als titel: *Kerkje van bordkarton* dat in het Franse Calais staat midden in het geïmproviseerde kamp aldaar, bijgenaamd *"de jungle"* Een staketsel suggereert een dak met daar bovenop een kruis. Paus Franciscus zou zo'n initiatief toejuichen.

Hoe nu verder met teksten die je raken ? Antwoord:

Boek één:
Toen Carolien bij de tuindeuropening zat, waar ik haar ontmoette, heb ik haar laten weten dat er op zaterdag 17 november 2018 een boek uitkomt bij de Abdij van Berne. Auteurs: **Huub Schumacher en Bas de Rentmeester**. Zij zijn bekenden bij de redactie van *revo*.
Hun dagboek bevat één meditatie voor elke dag van een heel jaar: **Elke dag één rozijn. Voedsel voor de geest**. Het zijn overdenkingsteksten met diepgang die tevens luchtig zijn. Hun boek telt 380 bladzijden, met **handige trefwoorden**. Huub Schumacher heeft al laten doorschemeren dat we mogen rekenen op de beste teksten van allerlei ervaringstheologen.

Boek 2

Een tweede voor het eerst in 2018 bestaande boek met meditaties voor elke dag heeft als titel: **Een weg van dagen.** De teksten zijn gekozen door filosofe en schrijfster **Elte Rauch** uit teksten van **Huub Oosterhuis** geschreven in de laatste 50 jaar voor binnen- en buitenkerkelijken.

Meditatie van Dag 89 van het jaar 2018 luidt:

Goed is dat je goede woorden overweegt en wil. Heb je naaste lief die is als jij. De vluchtreling, de arme. Doe hen recht.
In Jezus' naam brood breken en delen betekent: dat je een wereld wilt waar brood zal zijn en waardigheid voor alle mensen. Zijn beker drinken betekent: je sterk maken voor een nieuw verbond met alle mensen, nu en in de toekomst, kome wat komt.

Ik vrees dat veel kerkmensen en theologen geen flauw besef meer hebben van die oorspronkelijke betekenis van avondmaal en eucharistie. En dat velen er cynisch van uitgaan: dat een rechtvaardige, nieuwe wereld toch niet haalbaar is, 'maakbaar'

Er is heel veel menswaardige samenleving maakbaar- 'jij kunt het volbrengen' is een bijbelse mantra. Zoals muziekpartituren voortdurend prachtig in vervulling gaan.

Avondmaal-eucharistie is viering van een mogelijke solidariteits-samenleving, tegen de marktsamenleving in.

Wij hopen tegen de feiten in, en danken voor al het goede dat gedaan wordt; ieder uur van de tijd, overal in deze wereld.

AVOND VOOR KERSTMIS

Uit: “Een weg van dagen”

Waarom is de avond voor kerstmis anders dan alle andere avonden? Omdat het de avond is van het alles-gevoel.

Het alles-gevoel is de intuïtie: dat je een van allen bent, dat je hoort bij het heelal, en dat je aan dat ‘alles‘ je eigen leven mag bijdragen. Het is verlangen naar verbondenheid, mededeelzaamheid, en weten van wij-mensen.

Het is ontroering om alle dood en om iedere geboorte – in de geboorte van dat ene kind vieren we dat we zelf ooit geboren zijn eens en voorgoed.

Hoe komen we aan dat ‘alles-gevoel’ – is het ons aangeboren, ingeschapen, als erotiek? En wat is het waard? Verschilt het wel van het voetbalgevoel of van het gevoel voor schoonheid in natuur en kunst?

Het alles-gevoel kan uit groeien tot besef van verantwoordelijkheid, en tot inzicht voor hoeveel van ‘alles’ jij verantwoordelijk bent: voor wie, in welke mate - hoever moet je gaan, in toewijding, ontferming, solidariteit, in ‘liefde’?

Paul Steverink

1000 STEMMEN ZINGEN TE EINDHOVEN

Inleiding op 'Het lied van de aarde'
en aanbieden *Stilte zingen*
21 oktober 2018
Huub Oosterhuis

1. Inleiding op het lied van de aarde

'En God schiep de mens naar zijn beeld, beeld van God schiep hij hem, mannelijk en vrouwelijk schiep hij hen.' Zo wordt de hoop op de toekomst van de mens gefundeerd in de oorsprong van de mens, in den beginne.
Dat God de mens naar zijn beeld geschapen heeft – de mens, de mensheid, ieder mens hoogst persoonlijk en alle mensen tezamen – betekent dat hij ons 'tot vrijheid' geschapen heeft. In het bijbelse denken wordt die slag van mensheid naar óns onmiddellijk en altijd gemaakt: er stáát mens, het gáát over jou, jij bent die mens. Jij bent vrij gemaakt, tot vrijheid geroepen. 'Jij bent' betekent altijd 'jij bent wordende', jij zult zijn.

2.

Vrij ben je naar het beeld van God: God is niet 'vrij' in de betekenis van willekeurig – hij kan doen wat hij wil – maar in de betekenis van bevrijdend. In het Uittochtverhaal, over Israëls bevrijding uit het diensthuis Egypte, krijgt de God van Schepping zijn definitieve naam: Bevrijder-God.

'Tot vrijheid geschapen naar het beeld van God' betekent: geschapen om elkaar te bevrijden, uit alle denkbare vormen van onderdrukking. Onderdrukking en verslaving voorkómen, is naar Gods beeld. Jezelf bevrijden uit angst en zelfhaar, om misschien ooit een ander te kunnen liefhebben, dat is naar Gods beeld – of noem

het ‘in zijn geest’. Elkaar bevrijden van schuldenlasten; elkaar vergeven; zoeken naar een medicijn tegen aids, kanker uitroeien. En de wereld zo hervormen dat het noodlot, natuurrampen en epidemieën niet worden afgewenteld op de allerarmsten: dat is mens worden naar Gods beeld. En dat noem je vrijheid? Ja, dat noem ik vrijheid, zegt de God van de bijbel.

‘De aarde heeft Hij aan de mensen gegeven,’ zingt een psalm. En de mensen heeft hij aan elkaar gegeven. Hij heeft hen verantwoordelijk gemaakt voor elkaars toekomst, en hen toegerust voor het goede, met een geweten dat kan leren voorvoelen wat recht en wat slecht is. Deze vrijheid scheppende Bevrijder-God bevrijdt dus mensen door mensen, en niet anders. Hij die ons zo gemaakt heeft dat wij elkaar moeten redden, hij kon Auschwitz niet verhinderen, hij kan geen toekomstige rampen voorkomen, en hij kan ons niet vergeven wat wij elkaar aandoen, wij moeten elkaar vergeven. Toen deze God vrije mensen schiep, gaf hij zijn schepping uit handen – ín mensenhanden. ‘Vrij’ geschapen betekent dat hij ons de vrijheid geeft elkaar te behoeden voor Het Noodlot, te redden uit de armoedespiraal, de verloedering.

3.

Maar mensen doen het niet. Ze doen het tegendeel, dood en verderf, Kijk maar! schreeuw ik. Maar er zijn mensen die het wel doen. Kijk maar! zegt de bijbel dan, en geloof je ogen. Tot in de kleinste details worden wreedheid en ontrouw, dood en verderf in dat boek beschreven. Maar in geen enkel bijbels geschrift, nooit één moment, worden zij tot noodzaak verheven of als doem geaccepteerd. Wat mensen ook uitspoken, ze blijven mensen. Ze kunnen zich ieder moment bekeren.

Denkers en dichters van de bijbel gaan ervan uit dat binnen een niet te schatten tijdsduur, mensen bij machte zullen zijn hun ‘reflexen’ te beheersen en hun vrije wil te evolueren, ten goede. Dat is de vervulling van de evolutie. Uit kracht van die vrije-wil-ten-goede

zal deze aarde tot nieuwe aarde uitgroeien. Ooit zullen wij onze verslaving aan macht en moord, aan roofzucht en angst en haat 'ontgroeid' zijn. Misschien zijn wij over drie miljoen jaar bij machte het Koninkrijk van God op aarde te bereiken. Misschien dachten de denkers van de bijbel wel: mensheid naar Gods beeld is nog maar pas begonnen.

4. (Na afloop) Aanbieden *Stilte zingen*

Stilte zingen. Mijn verzamelde liedteksten. Kloek boek. In duizend exemplaren gedrukt, voor iedere stem die hier zingt. Dank jullie allemaal, dat je hier bent, met allemaal je unieke stem. Dank de dirigenten, de muzikanten, de solisten, de organisatoren.

Ik mag de eerste exemplaren van het gisteren verschenen boek aanbieden aan bisschop Gerard de Korte en aan de scriba van de PKN René de Reuver. In beide kerkgenootschappen worden mijn teksten gezongen, u vertegenwoordigt uw zingende 'gemeente', ik ben hen allen en u dankbaar, dat mijn levenswerk niet in de leegte verwaait.

Het meest urgente lied staat op bladzijde 137. Een lied over het Nederlandse asielbeleid en kinderpardon.

Hayarpi, haar ouders, broer en zus, met uitzetting bedreigd, verblijven al weken in een kerk in Katwijk. De Raad van State heeft besloten dat het gezin Tamrazyan, van Armeense herkomst, maar al negen jaar in Nederland, kan worden uitgezet. Afgelopen woensdag bogen zo'n vijfentwintig vertegenwoordigers van allerlei kerkgemeenschappen uit heel het land zich over de vraag wat hen te doen staat. Aan de kerk in Katwijk werd aangeboden dat delegaties van de verschillende kerken regelmatig komen waken met het gezin. En om gesprek met politieke partijen te pleiten voor een nieuw, ruimhartig kinderpardon.

Ik spreek de hoop uit, dat u beiden dit gloeiend hete thema in uw kerkgenootschappen ter sprake zult brengen.
De tekst van dat lied luidt als volgt:

LAAT ZE BLIJVEN

Waar je bent geboren en getogen,
moet je daar vandaan –
wie heeft dat beslist?

Had je willen zijn geboren,
als je dat tevoren wist?

Handen af, zingt mijn geweten,
laat ze blijven, laat ze blijven

God en bijna iedereen
staat aan hun kant

Overheid, doe niet zo verbeten
maak een beter, liever Nederland.

Met toestemminvan het
Secretariaat van Eklesia Amsterdam

ZO KUNNEN WE DE LEDEN VAN HET ALGEMEEN BESTUUR BETER LEREN KENNEN

De Congregatie van de Fraters van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart (BHK) heeft in september een Algemeen Kapittel 2018 gehouden. De congregatie heeft een nieuwe structuur gekregen, waarbij de communiteiten in Indonesië en Kenya rechtstreeks onder de verantwoordelijkheid vallen van het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Kapittel van 2018 koos ook de Algemeen Overste samen met vier leden van het Algemeen Bestuur en hij geeft de komende zes jaar leiding aan de congregatie.

Wij geloven dat de Heilige Geest ook werkt om het beste te kiezen om de verwachtingen van alle leden voor de verandering en ontwikkeling van de congregatie in de juiste richting te brengen. We spreken ook hoop uit dat deze medebroeders hun schouders onder het vele werk dat op hun afkomt zullen zetten.

De redactie van OIKOS benaderde de fraters die waren gekozen voor de periode 2018-2024 in het Algemeen Bestuur. Twee belangrijke dingen wilden wij weten: ten eerste, hoe ze zich voelen nu zij het vertrouwen hebben gekregen van de gemeenschap; ten tweede, wat zijn de verwachtingen inzake de ontwikkeling van onze congregatie in de toekomst. Hier leest u de resultaten van de korte interviews.

Fr. M. Venansius Edi Budi Santosa, BHK (Algemeen Overste).

Frater Venansius komt uit Ambarawa, Semarang, Midden-Java en is geboren op 27 mei 1963.

Ten eerste, zoals ik al zei ten tijde van het Algemeen Kapittel, was ik verrast dat ik

nog steeds het vertrouwen krijg. Ik zit nu al 12 jaar in het Algemeen Bestuur. Eigenlijk wilde ik lesgeven aan kinderen, hen van alles leren, zoals ik dat eerder deed voordat ik in het Algemeen Bestuur gekozen was. Het was mijn droom, maar die droom is nog niet uitgekomen omdat het Algemeen Kapittel mij opnieuw vroeg om Algemeen Overste te worden. Ik verwacht niet dat het werken voor de congregatie in de komende zes jaar belastend zal zijn. Ik zie deze opdracht als een vorm van loyaliteit aan de congregatie en ik uit mijn waardering voor de fraters die mij hun vertrouwen hebben gegeven.

Ten tweede wil ik natuurlijk dat het doel van de congregatie wordt gerealiseerd. Ik hoop dat dit kan in een collegiale samenwerking met de andere fraters in het bestuur. Dit is inderdaad niet gemakkelijk, maar er moet voortdurend aan gewerkt worden, zoals dat beschreven is in artikel 102 van de hernieuwde Constituties. Hierin is het doel van de congregatie beschreven: - *De leden van de congregatie stellen zich gezamenlijk ten doel te leven volgens de evangelische raden, met inachtneming van de canonieke bepalingen door het kerkelijk gezag aangegeven. Tegelijkertijd willen zij in de geest van het evangelie meewerken aan het opvoeden en onderwijzen van jonge mensen en, mede gelet op de noden van de tijd, andere taken verrichten indien de congregatie dat vraagt of aanvaardt.*

Het realiseren van dit doel zal moeilijk zijn, als de fraters zich alleen bezighouden met persoonlijke zaken en werken. Onder de fraters moet het gevoel leven van een onderlinge verbondenheid, dat betekent dat we er samen voor staan en er voor elkaar zijn, dat zowel leiders als leden elkaar nodig hebben. Zij die de leiding hebben kunnen het niet zonder de medewerking van de leden van de congregatie. Tevens hoop ik dat er een wederzijds respect groeit voor elkaar. Als dit wederzijds respect bij ieder aanwezig is, dan is het doel dat we samen hebben afgesproken, ook haalbaar. Laten we samenwerken om onze congregatie op te bouwen”.

Fr. M. Kanisius Sara, BHK
(plaatsvervangend Algemeen Overste).

Frater Kanisius komt uit Detumbawa, Ndungga, vlakbij Ende op het eiland Flores, en is geboren op 11 juli 1962.

Tijdens het houden van de interviews onderging frater Kanisius een oog-operatie in Jarkarta. Daarom is een interview met hem niet doorgegaan. We bidden dat zijn gezondheid spoedig weer zal herstellen, zodat hij de taak die aan hem is toevertrouwd kan oppakken.

Fr. M. Vinsensius Laga Payong, BHK
(lid van het Algemeen Bestuur).

Frater Vincent komt uit Leworok, vlakbij Larantuka, op het eiland Flores, en is geboren op 13 december 1973.

Ten eerste ben ik dankbaar voor het vertrouwen dat de medebroeders mij hebben gegeven om de taak binnen het Algemeen Bestuur uit te voeren. Er is een gevoel van dankbaarheid dat ik, met menselijke beperkingen, nog steeds wordt gekozen door mijn medebroeders. Ik voel ook dat ik word uitgedaagd om het beste van mezelf te geven en mijn medebroeders als gelijkwaardig te beschouwen.

Ten tweede hoop ik dat er een collegiale samenwerking tussen de leden van het Algemeen Bestuur zal zijn, zodat een goed klimaat kan worden gecreëerd, waarin ieder tot zijn recht komt. En hopelijk wordt hetgeen dat door het Algemeen Bestuur naar voren wordt gebracht, door de medebroeders geaccepteerd.

Hopelijk werken al de fraters, één van hart en ziel, aan ons gemeenschappelijk doel. Het werk van het Algemeen Bestuur zal niet slagen als het niet door alle medebroeders wordt ondersteund.

Fr. M. Adriano Nagus, BHK
(lid van het Algemeen Bestuur).

Frater Adriano komt uit Jawang, Borong, Manggarai, op het eiland Flores, en is geboren op 20 september 1970.

Ten eerste wil ik zeggen dat het niet belangrijk is hoe ik me nu voel. Hier is geen sprake van gevoel maar van verantwoordelijkheid en gehoorzaamheid als frater. Als ik mijn gevoel laat spreken, moet ik zeggen dat deze taak moeilijk is. Maar het ligt echter anders als je een taak opneemt vanuit gehoorzaamheid. Ik heb deze taak geaccepteerd omdat ik frater BHK ben.

Ten tweede, mijn hoop, natuurlijk willen we dat onze congregatie zich bij voortduring blijft ontwikkelen. Dit kan alleen als we er allemaal aan meewerken en vertrouwen hebben in de mensen die gekozen zijn om leiding te geven, ongeacht wie ze zijn en wat hun voor- en nadelen zijn. Ik weet zeker dat de twee dingen meer dan voldoende zijn om onze doelstelling van de congregatie te verwezenlijken. Eén doel, één visie, één hoop. Op deze wijze zal het goed gaan met de congregatie. Laten we deze nobele erfenis ontwikkelen voor het welzijn van onze medemensen.

Fr. M. Patrik Totok Mardianto, BHK
(lid van het Algemeen Bestuur).

Frater Patrik komt uit Surabaya, Oost-Java, en is geboren op 23 januari 1976.
Ten eerste: toen ik gekozen werd als lid van het Algemeen Bestuur voelde ik me zeer gelukkig. Het deed me goed dat mijn medebroeders vertrouwen in mij hadden.

Ten tweede: Ik hoop dat ik de mij toevertrouwde taak in collegialiteit met de andere leden van het Algemeen Bestuur kan waarmaken. Op deze manier kunnen we groeien en ons als religieus verder ontwikkelen temidden van een steeds veranderende wereld. Hopelijk kan het Algemeen Bestuur samen met de communiteiten de nieuwe congregatiestructuur vorm geven. Daarbij is de ondersteuning van alle medebroeders noodzakelijk.

Uit het vernieuwde, nu Congregatiemagazine ***OIKOS***
oktober 2018
Vertaald door fr. Wilfried van der Poll

LUDOVICUS

Homo Ludens. De spelende Mens

Hoor ik daar het orgel klinken,
dat het hart, het oor bekoort.
Het zijn liederen, gezangen
vroeger in de kerk gehoord.

Geen getimmer of geroffel,
niet lawaaierig, spartaans.
Goddelijke melodieën,
kerkelijk gregoriaans.

Die muziek niet uit de hemel.
Zij is evenwel niet aards.
Godgewijd zijn haar akkoorden.
Stuwt gedachten hemelwaarts.

Ludovicus, goede speelman,
minnaar van zang en muziek
speel de vrome kerkezangen.
Ludovicus, blijf ludiek.

Theobaldus Geraets

BROEDERCONGREGATIES

d.d. 9 NOVEMBER 2018

	AANTAL	DE WEG TER VOLTOOIING
Broeders van Maastricht	42	Is al een Religieus Huis.
Fraters van Tilburg	32	Het plan is om voor Nederland een Religieus Huis te gaan vormen.
Broeders van Dongen	29	Het plan is om voor Nederland een Religieus Huis te gaan vormen.
Fraters van Utrecht	24	Is al een Religieus Huis.
Broeders van Huijbergen	21	Nederland is één communiteit van de Congregatie.
Broeders van Amsterdam	16	In het voorjaar 2019 komt er een administrator, een priester uit het bisdom Rotterdam.
Broeders van Liefde	12	Vormt samen met België een regio.
Broeders van Oudenbosch	12	Het plan is om straks onder de verantwoordelijkheid van de Jezuïeten te komen.

Broeders v/d Chr.Scholen	10	Maken deel uit van Provincie West en Oost Europa. Wordt straks één communiteit.
Fraters Maristen	07	Maken deel uit van een West-Europese provincie. Wordt straks één communiteit.
Broeders van de H. Jozef	07	Alles is geregeld met het bisdom Roermond.
Broeders St Joh. de Deo	07	Een bestuur van leken met een Raad van Toezicht.
Broeders Penitenten	06	Alles is geregeld met het bisdom Den Bosch.

Wonen in een convivium: spiritueel maar niet sektarisch

Samen eten is ook belangrijk, "Dat is wel chill, vind ik, dat er altijd iemand is om mee te praten." © reyer boxem

Het wonen in een christelijke studentengemeenschap is in trek. Ieder jaar zijn er plaatsen te kort in de convivia. Een kijkje in een voormalig klooster in Groningen.

Met trage slagen laat de kerkklok de Groningers weten dat het twaalf uur is. Het voormalige klooster bij het Noorderplantsoen mag dan al jaren geleden verbouwd zijn tot studentenhuis, de gebrandschilderde ramen, een ingemetseld gevelkruis en een kerktoren laten nog altijd zien dat dit bakstenen complex niet zomaar een gebouw is.

Student Jeroen van Oord (23) loopt door de gang richting de woonkamer. Hij gebaart naar links en rechts waar hij en zijn huisgenoten slapen en studeren. "Dit zijn de kamertjes waar vroeger de broeders woonden", zegt hij. Samen met zeven anderen woont hij in een convivium, een christelijke leefgemeenschap voor studenten.

In de woonkamer neemt hij plaats bij huisgenoten Esther Hulzebosch (20) en Timon Beeftink (21). Zij zijn de enige bewoners die op de drempel van de zomervakantie nog thuis zijn. Alle drie komen ze uit christelijke gezinnen en heel bewust hebben ze gekozen voor deze leefgemeenschap. Hier krijgt hun spirituele ontwikkeling de ruimte, zeggen ze. Hulzebosch: "Ik heb een jaar in Amerika gestudeerd. Daar was ik best alleen in mijn geloof. Ik merkte dat het minder werd." Beeftink – overhemd, haren in een vette mat, suède veterschoenen – knikt: "Soms als we vroeg wakker zijn, beginnen we met een stuk uit de Bijbel. Dat is nice." De anderen schieten in de lach. "Zo vaak ben jij anders niet vroeg wakker", zegt Hulzebosch spottend.

Het wonen in een christelijke studentengemeenschap is in trek. Ieder jaar kloppen bij de christelijke stichting Ruimzicht, die dit soort studentenhuizen in Groningen, Utrecht en Amsterdam beheert, meer jongeren aan dan de enkele tientallen die in totaal kunnen worden gehuisvest. Mede door de fraaie centrale locaties van de huizen, de zachte huurprijs en het nijpende tekort aan studentenkamers in de universiteitssteden moet de stichting vaak nee verkopen. Deze zomer viert Ruimzicht dat ze al 150 jaar onderdak biedt aan studenten. Vroeger alleen aan theologiestudenten, tegenwoordig is iedere student met een spirituele interesse welkom.

Wie woont in een convivium onderwerpt zich aan een aantal regels, vertellen de drie. Zo wordt van de bewoners verwacht dat ze elke week naar een bezinningsavond komen, die begint in de

inpandige kapel. "Soms praten we dan over de vraag of de mens een vrije wil heeft of over het kwaad in de wereld", zegt Beeftink. "Niet dat we daar dan uitkomen, overigens." Van Oord: "Het is niet altijd zo serieus, we sporten ook samen of doen op zo'n avond een spel."

Bevoorrecht

Samen eten is ook belangrijk, zegt Van Oord. "Dat is wel chill, vind ik, dat er altijd iemand is om mee te praten." Ook is het de bedoeling dat elke student een vrijwilligersproject uitkiest. "Vanuit de gedachte dat zij in een bevoorrechte positie verkeren en er tal van anderen zijn die het slecht getroffen hebben", zegt Beeftink. Eens in de zoveel tijd komt de convivium-pastor langs om te praten.

In de keuken wijst Van Oord op een antieke degen die aan de muur hangt, omringd door foto's van oud-bewoners. Elke nieuwe groepsgenoot krijgt een soort ridderslag met het roestige wapen, terwijl hij belooft zich aan de regels van het huis te houden. Allemaal behoorlijk studentikoos, zegt Van Oord er snel bij. Hij lacht: "Anders klinkt het best wel sektarisch."

Trouw, 19 juli 2018
Gerrit-Jan KleinJan

de pen doorgeven

De pen doorgeven
een schrijfoefening, gehanteerd door Gerard de Wit

Eigenlijk klopt het niet: ik heb wel een paar pennen op een bureau liggen, maar ik gebruik al vele jaren een computer, al sinds 1981, vanaf toen ik parttime pastor was geworden in Wijk aan Zee, en daarnaast justitie pastor in de Bijlmerbajes. Trouwens, ook daarvoor gebruikte ik sinds 1955 al een koffertypemachientje en een stencil-machine, en diende de pen vooral om iets te ondertekenen.

Proost!
Op je gezondheid!

Het is 2018.
Ik ben bijna 90. Waar kun je nu nog over schrijven? Ik heb een paar boekjes geschreven over mijn levensloop, en over de Sint Maarten parochie. Ik heb zelfs geprobeerd om, terugkijkend, in een apart boekje wat markante punten uit mijn leven een beetje samen te vatten en te verantwoorden.

Toch heb ik daarbij iets over het hoofd gezien: je gezondheid.

Ik begon als 25-jarige kapelaan in Nes aan de Amstel, en kwam daarna in IJmuiden West, met alle kenmerken van een beginneling. In Nes aan de Amstel trof ik eerst een lieve oude pastoor van 67. Die ging met pensioen nadat hij in november in de Amstel was gevallen, en liet zijn huishoudster onverzorgd achter. Hij werd opgevolgd door een pastoor van tegen de zestig die probeerde na een hartinfarct weer alles zelf aan te pakken, als ik maar elke dag de mis deed en o.a. elke week aan een openbaar schooltje met in totaal 9 (katholieke) kindertjes godsdienstles gaf, ver weg in de polder. Ik kreeg er rugproblemen van en kocht al gauw een brommer (Sparta, die kwam toen net op de markt) en een kunstleren jas, want ik moest dan halverwege met een pontje de Amstel over, en dat bezorgde me op de fiets steeds een natte rug.

In IJmuiden trof ik een pastoor die druk bezig was in de horeca, en vond dat een groot deel van zijn parochianen van een sociaal mindere soort was. Daar leerde ik aan den lijve wat echt omgaan met leerlingen was, want ik ging lesgeven in de cantine van de openbare technische school, en dat kostte strijd. Ik treinde maandenlang voor training naar Nijmegen, tot ergernis van de pastoor. Zelfs mijn ouders waren niet erg welkom op de pastorie. Ik was blij toen ik wegging, al was het werk mooi.

Toen ik in 1958 werd overgeplaatst naar Alkmaar, de kerk aan het Verdronkenoord, begon mijn voorgeschiedenis zich te wreken: ik lag vrijwel meteen zes weken met een grote maagzweer in een bed in Heiloo, en het jaar daarop kwam de zweer terug en sindsdien moest die bestreden worden met diëten en pillen.

In 1963 werd ik in Uithoorn naast parttime kapelaan als moderator belast met de katechese voor zo'n 700 leerlingen, verdeeld over een groeiende LTS, een ULO, en een VGLO voor meisjes, alle drie katholiek. Prachtige taken, die ik met enthousiasme aanpakte, waar zelfs een godsdienstmethode ontstond die een meer dan landelijk bereik kreeg op ULO- en VWO-scholen. Ik liep er wel

met grote regelmaat spanningen en, opnieuw, rugproblemen op. Een steenpuist in mijn neus leverde me in het ziekenhuis een paar honderd brieven op van LTS-leerlingen.

De volgende periode, 1968-1973, de kweekschool in Beverwijk ("pedagogische academie", mijn moeder kon het woord haast niet uitspreken), kon ik gezond vol maken ondanks studentenprotesten en een politie-ontruiming, met APA's (Alternatieve P.A.) en OPA's (de "Oude" P.A., dus automatisch mijn club). Ik ben er echter jaren extra oud door geworden....
Toen Mgr Zwartkruis mij in 1973 vroeg om Deken te worden van het dekenaat Zaanstreek en daarnaast bisschoppelijk gedelegeerde voor het katholiek onderwijs in het bisdom, was hem dat waarschijnlijk ingefluisterd door een psycholoog die gezien de voorafgaande jaren dacht dat ik het beste functioneerde in dubbelfuncties, vandaar. Na vier jaar moest ik me wel terugtrekken als deken, maar de gezondheid hield het verder, ook met 50.000 kilometer asfalt per jaar.

In 1981 was ik het reizen en vergaderen wat beu. De bisschop liet me zelf naar een andere functie zoeken. Het werden de gevangeniscellen van de Bijlmerbajes, maar de bisschop vroeg wel om daarnaast ook de Odulfusparochie van Wijk aan Zee voor te bereiden op een toekomst zonder vaste priester. Dus weer twee parttime taken. Ook dat ging vier jaar goed, totdat ik gevraagd werd om plaatsvervangend en later officieel Hoofdaalmoezenier bij Justitie te worden. Weg parochie, opnieuw reizen. Weer 50.000 kilometer per jaar. Bovendien kwamen er naast meetings in Nederland ook internationale reizen bij, tot 1999 aan toe, naar congressen in Moskou en Warschau, Manilla en Madagaskar, Mexico, Santo Domingo, Washington en Montreal, Straatsburg, Wenen, Dublin en andere Europese steden. Zij vervingen mijn vakanties, maar ik zag voornamelijk de congresgebouwen.

Ik vroeg en kreeg in 1992 vervroegd pensioen, nu toch wel om serieuze gezondheidsredenen: diabetes, natuurlijk de rug, en regelmatig stress. Dat eerdere pensioen maakte wel de weg vrij om de organisatie op me te nemen van een internationaal congres van het justitiepastoraat dat in september 1993 werd gehouden in Bovendonk, bij Breda, en een belangrijke stap werd voor verdere uitbreiding van dit pastoraat wereldwijd. Het leidde tot vele reizen, zelfs in 2003, als Secretaris-Generaal van deze organisatie.
Dit pastoraat heeft me overigens pastoraal goed bij de les gehouden, en dus lokten in 1994 de geraniums nog niet. Vandaar nog een laatste stap: ik werd pastoraal vrijwilliger in de Sint Maartengemeenschap in Maartensdijk. Het zou voor een paar jaar zijn; het werden ruim 20 jaar, tot juni 2014.
Begin 2012 mocht ik een rustige plek krijgen bij de fraters: in het door velen in Maartensdijk (ook door mij) ooit verfoeide De Bilt. Goed en vol vriendschap.

En de gezondheid nu?
Mijn moeder was een eenvoudige maar wijze vrouw. Haar eerste kind kon bij de geboorte (1918!) in een sigarenkistje van 100, vertelde ze vaak. En als zij er later op terugkwam, zei ze me dikwijls: *tegenwoordig worden veel kwetsbare kinderen in leven gehouden, maar hoe zal het zijn als ze ouder worden? Geven dan de meest kwetsbare organen het alsnog op, en gaan we straks allemaal daaraan dood?* Ze werd 82.
Mijn jongste broer werd slechts 48; mijn oudste zus 87. Co, ofwel broeder Leonides van St Louis Oudenbosch, werd 80 jaar. Hij was 10 jaar ouder dan ik, maar we leken soms haast tweelingen. En nu ben ik bijna 90, en heb nog 3 zussen in leven.
Onlangs vroeg iemand of ik botox onder mijn huid had. Ik kon dat geruststellend ontkennen. Niettemin begint er nu toch wel iets te haperen: eerst mijn rechteroog, dat al jaren praktisch blind is, nu aarzelt ook mijn linkeroog, maar dat kunnen we nog bijhouden. Verder doen de benen het minder, maar dat komt misschien ook omdat ik geen wandelmens ben.

Ik geniet intussen toch een beetje als ik het volgende gedicht lees:

Met mij is er totaal niets aan de hand
Ik ben nog zo fit van lijf en verstand
Wel wat artrose in mijn heup en mijn knie.
Als ik me buk, is 't net of ik sterretjes zie.
Mijn pols is iets te snel, mijn bloeddruk wat te hoog.
Maar ik ben nog fantastisch goed . . . . . zo op 't oog.

Mijn geheugen is ook niet meer zo 't was.
Ik ben zo vergeten, wat ik gisteren nog las.
Ook heb ik wat last met mijn ogen.
en mijn rug raakt meer en meer gebogen.
De adem is wat korter, mijn keel vaak erg droog.
Maar ik ben nog fantastisch goed . . . . zo op 't oog.

Is het leven niet mooi? Het gaat wel snel voorbij!
Als ik kijk naar foto's, over vroeger van mij
dan denk ik terug aan mijn jeugdige jaren.
Nu ik ouder word draag ik vaak blauw, grijs of zwart
en loop ik heel langzaam vanwege mijn hart.
Doe het maar op Uw gemak, zei de cardioloog.
U bent nog fantastisch goed . . . . . zo op 't oog.

Ik heb ook nog een paar teksten die ik ooit in een spaanse kerk opdook over "oud worden en oud zijn”:

De fout van ouderen is
dat zij over het heden oordelen met de maat van het verleden
Epictetus

Je kunt alleen oud worden
als je de kunst verstaat om optimist te blijven
André Maurois

De jeugd kent de regels
maar de ouderdom kent de uitzonderingen erop

O.W. Holmes

In onze jeugd leren we van alles,
maar pas als we ouder worden begrijpen we het

M v Ebner-Eschenbach

In de jeugd is schoonheid een ongelukje van de natuur;
in de ouderdom is het een kunstwerk

L Yutang

Er zijn drie oude dingen die goed zijn:
oude vrienden om mee te praten,
oude wijnen om te drinken
en oude boeken om te lezen

E.A. Faguet

Dat lezen gaat mij intussen wel wat minder goed af.....

Gerard

Onder de Terebint van Abraham

fr, Paul Steverink

In 1980 wordt in Groningen een religieuze Gemeenschap gesticht door leden van vier Congregaties, waaronder de Fraters van Utrecht, in het klooster van de Zusters Franciscanessen van de Heilige Familie, die naar elders verhuizen. Er ontstaat een bloeiende oecumenische Gemeenschap: de ***´Terebint´***, de naam van de Boom waaronder Abraham zijn Gasten verwelkomt. Zo gastvrij is ook de religieuze Gemeenschap.

In 1989 richt de Terebint in hun klooster het Centrum voor Zingeving en Spirituele Groei `***De Poort´*** op. Door die Poort zijn ook hún gasten welkom. Het Centrum krijgt hulp in de vorm van de erfenis van Abt Jan Schuurmans die in 1985 sterft en waarmee het Centrum 20 jaar financieel vooruit kan. De Abt inspireert de Terebint, de Poort, en Taizé jongeren die hun weg weten te vinden naar de Abt in Noord – Groningen en de Terebint kapel. Het is dankzij frater Berno Spekschate dat het contact met de Abt tot stand komt. Bij ziekte van de Abt bezoekt Berno hem dagelijks tot aan zijn dood. Berno wordt executeur testamentair, die verantwoordelijk is voor de afwikkeling van de erfenis.

In 1995 richt frater Theo te Bogt de Jan Schuurmans Stichting (JSS) op, die namens de Fraters van Utrecht verantwoordelijk wordt gesteld voor het onderhoud van het klooster dat eigendom is geworden van de Fraters van Utrecht. De vier leden van de JSS zijn bijzonder kundig en toegewijd en ik ben hun secretaris namens de Fraters van Utrecht.

In 2006 verlaat Theo de Terebint en blijf ik als enige frater over**.** De kamers van de fraters worden verhuurd aan de Stichting Ruimzicht die als doel heeft onderdak te verlenen aan christelijke leefgemeenschappen van universiteitsstudenten. Dit jaar viert

Ruimzicht, dat acht Convivia heeft in Utrecht, Amsterdam en Groningen, haar 150 jarig bestaan. Dit wordt herdacht door Dagblad Trouw in een groot geïllustreerd verhaal over het Moeshoes Convivium in Groningen. Daar krijgen acht studenten, jongens en meisjes, hun spirituele ontwikkeling de ruimte. Ze mogen drie jaar blijven. Bij de inauguratie van nieuwe studenten vragen ze mij samen met hen een viering te verzorgen in de kapel. Ze beloven zich aan de regels van hun Ruimzicht te houden: het onderhouden van geloofscommunicatie, elke week naar een bezinningsavond komen die begint in de inpandige kapel. Soms praten ze over een vrije wil of over het kwaad in de wereld. Gesport wordt er ook of ze doen een spel op zo´n avond. Samen eten is ook belangrijk, studenten vinden het heerlijk als er altijd iemand in huis is en dat helpt tegen eenzaamheid.
Elke student kiest ook een vrijwilligers project uit: *´Vanuit de gedachte dat zij in een bevoorrechte positie verkeren en er tal van anderen zijn die het slecht getroffen hebben`*

Persoonlijk zie ik de komst van de studenten die op deze manier aan hun leven gestalte geven als een verlengstuk van het doel van onze Congregatie. De vraag naar dit soort leven in een Convivium is groot. Ik voel mij als de erfgenaam van al het uiterst zinvolle dat de Terebint Gemeenschap tot stand heeft gebracht en mij als een vrije gift is toegevallen.
De rol van de JSS is niet alleen de zorg voor het onderhoud van het gebouw. Soms is de begeleiding van de studenten door de JSS in het samenleven met de Poort heel intensief door hen bewust te maken dat zij een gelijkwaardige huurder zijn net als de Poort met alle rechten en verantwoordelijkheid vast gelegd door de JSS in een aantal huisregels. Daar draag ik mijn steen ruim aan bij. Dat geeft je Ruim Zicht. Steeds word ik door de studenten begroet met: *`Paul, fijne dag!´* Die groet geef ik vandaag door aan u: *`Fraters, fijne kapitteldagen!`*

De Moeshoesstudenten in Groningen die in het klooster van de vroegere Terebint Gemeenschap wonen, hebben frater Paul Steverink (tweede van links) getrakteerd op de bekervoetbal-wedstrijd F.C. Groningen – F.C. Twente in het Euroborg stadion. De verlichting in het stadion is sprookjesachtig, de tribunes voor 22.000 voetbalfans zijn een architectonisch wonder, de groene grasmat is het aardsparadijs, de ambiance is onbeschrijfelijk, en F.C. Groningen speelde de slechtste wedstrijd ooit en werd uit de bekercompetitie gekukeld! Dat is voor Paul en de studenten geen probleem, want het was toch een topavond!

VIVA FOLKLORE

Afsluiting van de zomeractiviteiten
van het Fraterhuis St.-Jozef op 6 nov.

SOESTER

GEZEGEND LEVEN

Rond Kerst en de jaarwisseling wensen we elkaar nog steeds tamelijk vaak een zalig kerstfeest en een zalig nieuwjaar.
Het meest voorkomende alternatief is “gelukkig kerstfeest en gelukkig nieuwjaar”. Tegenwoordig krijg ik ook kaarten met “seasonal greetings” of “wintergroeten” en “plezierig kerstfeest” en “prettige feestdagen”. Het gaat me er nu niet om, om te gaan mopperen op de mensen die steeds minder religieuze en zeker minder christelijke wensen sturen. Ik wil liever met ze in gesprek dan dat ik ze zou gaan uitschelden. Het is voor mij wel aanleiding, om te gaan denken over wat we eigenlijk vieren met Kerst en met de jaarovergang.

Kerst is voor mij het feest van de heiligheid van het menselijk leven.
God heeft het geschapen en God deelt het met ons. Er is geen enkel gebied van ons leven, of God heeft het bemind en aangenomen in Jezus Christus. “Het Woord is vlees geworden”, zegt de evangelist Johannes.
Dat wil zeggen: dat het Woord het menselijk leven heeft aangenomen en geleefd, dat wij ook meemaken en leven. Het woord “vlees” duidt hier niet op het lichaam alleen, maar geeft aan dat het gaat om het menselijk bestaan als kwetsbaar, breekbaar, sterfelijk. Er is niet een of ander glorievol of astraal lichaam aangenomen, maar het lijf zoals wij het kennen. Er is geen geest-ziel in Jezus, die alles vanzelf weet. Hij moet net als wij zoekend en door ondervinding ontdekken, hoe de dingen gaan in het mensenleven.

We worden bemind, tot in de vezels van ons lijf en tot in de diepten van onze geest. Dat is de boodschap van Kerstmis. Het gevolg is, dat wij niet bang hoeven te zijn om met God ons eigen leven onder ogen te zien, met alles wat erop en eraan zit.

Tegenover de Liefde in persoon mag zelfs je schuld aan de orde komen. Maar ook je woede over wie jou dwars hebben gezeten of je eer hebben geschonden. Ook je fierheid op wat goed was en is, je angst voor verlies van aanzien of verlies van decorum bij het ouder worden, je vreugde over een goede vriendschap. Ik noem maar een aantal dingen. Wij komen tot onze bestemming, wanneer wij ons hele leven delen met de God die Zijn hele leven met ons wil delen.

Zeven dagen na Kerst gaan we een nieuw jaar in: 2019. Het is de dag dat het kind Jezus besneden werd. De besnijdenis was voor Israël de herinnering eraan, dat de man niet almachtig is. Vader is niet God. We zijn schepsel en moeten dat ook blijven: meer is hier minder. In die zin begint het nieuwe jaar met de vermaning om niet activistisch te beginnen. Laat God God zijn en niets en niemand anders. Dat is het eerste gebod. Ik vind het een van de mooie dingen in het eerste scheppingsverhaal (het eerste hoofdstuk van Genesis dus), dat de eerste dag, waar de mens mee begint, meteen een sabbatdag is. Die rust is dus niet een welverdiende rust na een werkweek, maar gaat aan alle werkdagen vooraf. Wie op zondag alleen maar uitrust van het werk van de afgelopen week, zal daarna wel doorgaan op dezelfde manier als voorheen. Wie in de rust dankt voor het goede begin dat ons gegeven is, krijgt misschien wel inspiratie voor het goede. Begin het goede jaar maar niet met allerlei goede voornemens: kijk rustig naar wat je gegeven is en of daar ook opdrachten tussen zitten.

Ik wens jullie een gezegend kerstfeest
en een gezegend nieuwjaar.

Jozef Wissink

EEN EINDEJAARS NOTITIE VOOR MIJN BROEDERS EN VRIENDEN

Door Frater Venansius Edi Budi Santosa

Geliefde broeders en vrienden,

Kerstfeest is het feest van de geboorte van de Verlosser en Vredevorst. Dit feest nodigt ons uit nogmaals na te denken over zijn belangrijkste boodschap. Vanwege Zijn grote liefde voor de mens heeft God zijn Zoon de wereld in gezonden (Joh. 3: 16). Deze Zoon heeft zich helemaal geledigd en is een mens geworden, net als wij. (Fil. 2: 7). Hij is gekomen om ons een overvloedig leven te geven (Joh. 10: 10). Hij die de Vredevors is - Immanuel, God-is-met-ons is – zoals de engelen aan de herders verkondigden: "*Eer aan God in de hoogste hemel en vrede op aarde voor alle mensen die hij liefheeft"* (Luc 2: 14).

Voor ons Christenen is de geboorte van de Vredevorst een goed moment om zowel het persoonlijke als gemeenschappelijke leven te vernieuwen. Als gelovigen die herboren zijn, moet wij ons open stellen opdat de vrede van Christus echt in ons hart kan regeren (zie Col. 3: 15a). Wij verlangen naar vrede in ons persoonlijk leven maar ook in ons gemeenschappelijk leven. Wij verlangen naar een wereld van vrede en mensen die elkaars broeders zijn. Alleen op deze manier kunnen wij waarlijke vreugde ervaren.

Mijn geliefde broeders en vrienden,
Het is goed dat wij allen proberen de zin en relevantie van het kerstfeest voor ons Christenen, te ontdekken. Het kerstfeest zou eigenlijk een mooi moment voor ons zijn om ons opnieuw bewust te worden van onze missie en devotie. De hedendaagse condities

en situatie van onze wereld vormen een uitdaging maar ook een roeping aan ons allen om de woorden van St. Paulus nauwkeuriger te overdenken: *"En laat de vrede van God heersen in uw harten, waartoe u ook in één lichaam geroepen bent, en wees dankbaar."* (Kol. 3: 15a)

Het is om deze reden dat wij verklaren dat het leven een genade en een strijd is. Een genade van God die wij om niets hebben gekregen, maar het leven is tegelijkertijd een strijd. Ieder mens is geroepen zó te leven dat hij nuttig is voor zichzelf en zijn medemens. Sommige mensen zeggen ook dat leven keus is. Of wij gelukkig zijn of niet, succes hebben of falen, vreugde of verdriet ervaren, is afhankelijk van hoe wij leven. Hier wordt de keus meer door onszelf bepaald. Hier worden wij meer uitgenodigd om ons te bezinnen op onze levensloop, fase voor fase, stap voor stap. Alleen maar leven is niet voldoende, wij moeten het ook overdenken.

Het is een feit dat wij in het leven vaak met anderen van mening verschillen, zelfs met onze eigen familieleden. Daarom leert Jezus ons elkaar lief te hebben (Mat. 22: 39), geen vergelding te zoeken (Mat. 5: 38-42), en niet te oordelen (Mat. 7: 1). Het jaar 2018 heb je vast doorlopen met vallen en opstaan, heb je vast vaak bittere ervaringen gehad. Misschien heb je zelfs in je relatie met eigen familieleden misverstanden gehad. Ik denk dat het waar is wanneer ik zeg dat je niet alleen ervaringen hebt gehad die zo zoet als honing, maar ook die zo bitter zijn als gal.

Men zegt vaak dat om standvastigheid te ontwikkelen, je uitdagingen niet uit de weg mag gaan. Dat je geen verdriet moet hebben omdat je vaak midden in een levensstorm staat. Diegene die zo'n storm kan doorstaan, is klaar voor het nieuwe jaar. Belangrijk is je verre te houden van de gedachte dat jij de meest ongelukkige bent. Ieder mens krijgt zijn eigen beproeving om te doorstaan, maar niet iedereen slaagt voor dit examen.

Een ander feit is dat het leven niet alleen vol is van zoete en mooie herinneringen. Soms heeft u bittere ervaringen. En vaak staat u aan de rand van een diepe afgrond. Het zijn op die momenten dat u, op grond van uw geloof, moet roepen: “Heer, in uw handen leg ik mijn leven”. Dit zijn de woorden van Jezus toen Hij stierf aan het kruis (Luc. 23: 46). Dit is een teken van het geloof dat God weet wat onze toekomst is. Het is een kreet van geloof die kracht geeft en het optimisme dat God de kracht is achter iedere stap naar de toekomst die wij in het leven zetten.

U heeft waarschijnlijk in dit afgelopen jaar ook wel eens gedacht dat uw last heel zwaar is, zodat u uw levenslust erdoor verloor. Maar nadat alles voorbij was, gedacht en gezegd: “Ik heb alles kunnen doorstaan, ik ben door deze golf heen gekomen. Ik ben nog steeds gezond. En ik adem nog”. En daar kracht uit putten om het nieuwe jaar optimistisch tegemoet te treden. Jezus zelf bevestigt u: “Kom naar mij, jullie die vermoeid zijn en onder lasten gebukt gaan, dan zal ik jullie rust geven”, (Mat. 11: 28). Hij belooft u iets moois voor het nieuwe jaar. Hij bevestigt dit nogmaals met de volgende woorden: “Vraag en er zal je gegeven worden, zoek en je zult vinden, klop en er zal voor je worden opengedaan.” (Mat. 7: 7)

Met gebeden vragen wij en kloppen wij aan bij Zijn hart. Het is soms met vallen en opstaan dat wij aankloppen bij Gods hart. Soms moet je daarbij huilen en vraag je je af waarom je leven zo verstard is. Je bent ook vaak “boos” op God, want waarom laat Hij je het jaar 2018 alleen doorlopen? Nu vraagt Hij je om geduldig te blijven, om te blijven hopen: “Wees verheugd door de hoop die u hebt, wees standvastig wanneer u tegenspoed ondervindt, en bid onophoudelijk”. (Rom. 12: 12)

Het leven is als een pelgrimstocht, vaak vermoeiend, maar de pelgrim moet zich houden aan zijn taak en missie. Hij moet zijn doel bereiken. Dat geldt ook voor u als Christen, u wordt

uitgedaagd om uw geloof te leven en Jezus te volgen. Hij daagt u uit: “Wie achter mij aan wil komen, moet zichzelf verloochenen, zijn kruis op zich nemen en mij volgen. (Mat. 16: 24)

Geliefde vrienden, het leven is inderdaad een bitterzoete historie: het bestaat uit vreugde en verdriet. God heeft u geschapen niet om te lijden, maar ook niet om stil te zitten. Hij nodigt u uit om te strijden. Zeg niet dat u voortdurend lijdt, beweer ook niet dat u het meeste lijdt. Vallen en opstaan, vreugde en verdriet kleuren de levensgeschiedenis van ieder mens.

Overdenk uw leven van de afgelopen tijd en u zult er iets moois in vinden, namelijk dat God altijd met u is en dat Hij u blijft zegenen met de adem des levens. Ondanks alle uitdagingen en strijd is er vreugde, maar ook een traan. Er is altijd hoop. En dat brengt u mee in het nieuwe jaar 2019. Wees daarom dankbaar dat God met ons is. Vergeet dat niet, Hij is met u, Immanuel, en Hij zal met u zijn tot aan de voltooiing van deze wereld. Niet slechts jaar na jaar maar tot de voltooiing van deze wereld. Totdat u uw leven straks afsluit. Begroet daarom dit nieuwe jaar met gevoelens van zelfvertrouwen en optimisme.

EEN ZALIG KERSTFEEST 2018
EN EEN GELUKKIG NIEUW JAAR 2019.

GOD IS MET ONS.

Vertaling Inge Kapitan

DE KERSTDAGEN IN 2018

Een bericht uit onze tijd:

De Amerikaanse president Donald Trump dreigt met maatregelen.
Een karavaan migranten op weg naar de VS.

Uit het Kerstverhaal:

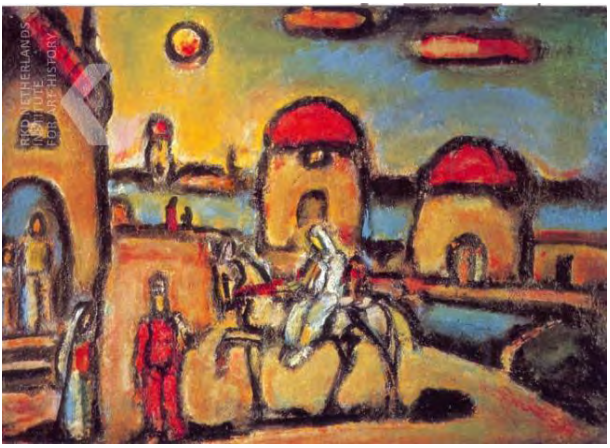

Herodes zal het Kind zoeken om het te doden.
Jozef nam het Kind en Zijn Moeder en vluchtte in de nacht naar Egypte.

Vluchtelingenstromen:
mensen op zoek naar een eigen plek en verlangend naar vrede.
Op hun tocht onderhevig aan honger en dorst. Uitbuiting en miskenning.
Wie wijst hun de weg? Wie vertelt hun goed nieuws?

Heer God,
sta hen en ons bij, zie hun ellende en onze kortzichtigheid.
U trekt met mensen mee, U bent rechtvaardig.
Uw liefde kent geen grenzen.

In Jezus heeft U laten zien wat zijn getuigenis over U vermag.
Hij getuigde van de waarheid.
Spoor ons aan om te doen als Jezus.
Schenk onvermoeibare kracht aan mensen die dolend zoeken naar een huis.
We vragen het U in naam van Jezus.

Namens het
Bestuur van het Religieus Huis Nederland
wens ik u een inspirerende kerstmis in 2018
en een vredig begin van het nieuwe jaar 2019

Wilfried van der Poll

Het innerlijke kerstfeest
dat is het geboren worden
van het goddelijke
in de natuurlijke mens.

Het kan door iedere mens
worden gevierd.

Ongeacht zijn of haar
religie of levensbeschouwing.

Ongeacht de tijd van het jaar.

Vrede en alle goeds.

Redactie

Religieuze symbolen

Godsdiensten over de hele wereld bedienen zich van symbolen, die kunnen staan voor het complete concept van die religie, maar ook voor begrippen die een rol spelen binnen die religie. Zo kunnen tekens een symbolische functie hebben.
Een teken heeft altijd maar een betekenis, een symbool meerdere betekenissen. Een symbool geeft te denken over de hoofdzaken van het leven.

Het **wagenwiel** of **zonnewiel** uit Efeze is een vroegchristelijk symbool. Het wordt ook wel het IX monogram genoemd.

Het **dharmawiel** of "wiel der wet", een boeddhistisch symbool van dharma. **Dharma** zijn de normen en regels van het persoonlijke en sociale gedrag in India.

De **negenpuntige ster** uit het bahaigeloof. Geen bepaald ontwerp is wenselijker dan andere, zolang het 9 punten heeft. De ster is geen onderdeel van de Bahá'í-leringen, maar wordt slechts gebruikt als een symbool dat "9" vertegenwoordigt, wegens de vereniging van nummer 9 met perfectie, eenheid en Bahá'. De numerieke waarde van Bahá' is 9.

Het **pentagram** of **pentakel** is een vijfpuntige ster en een van de oudste symbolen ter wereld: het werd reeds meer dan 4000 jaar voor Christus gebruikt. De naam stamt van het Griekse pentagrammon, hetgeen vijf lijnen betekent. In Griekenland wordt het pentagram ook wel *pentalfa*, vijf alfa's, genoemd, omdat er vijf A's in zijn te herkennen.

Het **confucianisme** is een Chinees ethisch en filosofisch systeem, dat de leer van Confucius (551 – 479 v.Chr.) volgt. Het confucianisme heeft grote invloed op de geschiedenis en de cultuur van Oost-Aziatische landen.

Een **menora** of **menoure** is een zevenarmige kandelaar. Het was het oude symbool voor het Hebreeuwse volk en een van de oudste symbolen voor het Jodendom in het algemeen.

Een **torii** is een traditionele Japanse poort die meestal toegang verschaft tot een Shintō-heiligdom. De torii wordt gezien als de overgang van het profane naar het heilige. Ze zijn kenmerkend voor shintō-heiligdommen.

De **david(s)ster** of het **davidschild.** Hij komt voor bij vele volkeren, zoals de Egyptenaren, Indiërs, Chinezen en Peruanen, en is in het bijzonder een symbool van het Jodendom.
De davidster kwam al in de oudheid incidenteel voor in de joodse wereld, ogenschijnlijk als decoratief motief.

Ichthus is van oorsprong een Oudgrieks woord dat in het christendom een symbolische waarde heeft gekregen. In de letters van dit woord zagen de vroege christenen de kern van de Bijbelse boodschap, het is voor christenen een belangrijke afkorting.

De **Khanda** is een van de belangrijkste symbolen in het sikhisme. Het belang wordt weerspiegeld in het gebruik van het symbool op veel sikh-vlaggen.

De **wassende maan en ster** zijn symbolen die in combinatie veel voorkomen in de heraldiek en op vlaggen, met name in landen waar veel Turken of Arabieren wonen. Het gebruik van een wassende maan in combinatie met één of meer sterren gaat terug op de vlag van het Ottomaanse Rijk en op pre-islamitische culturen in Anatolië.

Het **kruis** symboliseert In het christendom vooral de overwinning van Jezus over de dood. Het kruis werd pas onder keizer Constantijn de Grote als algemeen symbool van het christendom ingevoerd, ongeveer tegelijkertijd met de afschaffing ervan als executiewerktuig.

Yin en yang worden in de regel met respectievelijk zwart en wit aangegeven. Yin en yang zijn 'gevangen' in een cirkel, dat symbool staat voor de tao; taoïsme.

Yin wordt in verband gebracht met de donkere maan (die afgekeerd is van de zon) en staat zonder oordeel voor de vrouwelijke natuur. Yang wordt in verband gebracht met de heldere zon en komt zonder oordeel overeen met de mannelijke natuur.

Omkar (Sanskriet) is een symbool dat verschillende uitvoeringen kent, waarvan de Hindoeïstische variant het bekendst is. De meeste mensen kennen het symbool als **Om**, dat een mystieke of heilige lettergreep is in de Dharmische religies.

De symbolische handgebaren van Boeddhabeelden heten mudra's.
Bij de Dhyana-Mudra liggen beide handen als een kommetje in je schoot en laat zien dat je innerlijk vrij, zuiver en leeg bent om alles te ontvangen wat je op je spirituele pad nodig hebt. Dit is de klassieke meditatiehouding, die je aanneemt als je zonder bepaalde bedoeling mediteert.

Gegevens voornamelijk van

I N H O U D

Van de redactietafel		2
Overweging bij de Constituties	Alfons Kroese	3
Inspiratiemiddag	Wim Versteeg	6
Revo weg, en dan?	Paul Steverink	9
1000 Stemmen zingen te Eindhoven	Huub Oosterhuis	14
Algemeen Bestuur	Oikos	18
Ludovicus	Theobaldus Geraets	23
Broedercongregatis	KNR	24
Wonen in een convivium	Trouw: KleinJan	26
De pen doorgeven	Gerard de Wit	29
Onder de Terebint van Abraham	Paul Steverink	35
Viva Folklore	Redactie	38
Kerstgedachte	Jozef Wissink	40
Een eindejaarsnotitie	Venansius, Alg. Ov.	42
De kerstdagen in 2018	Wilfried van der Poll	46
Kerstwens	Redactie	48
Inhoud		52

INKO

onder redactie van: Johan Brummelhuis, Leo Ruitenberg, Frits Stevens, Paul Steverink, Wim Versteeg

met medewerking van: Angelico Fennis (omslag)
Hilarius de Booij (illustraties)
Petra de Landmeter (interviews)

secretariaat: Johan Brummelhuis
Schorteldoeksesteeg 1, 3732 HS De Bilt
tel.: 030 - 69 76 237
email: j.brummelhuis@fratersvanutrecht.nl